
Tvrdím, že mravní zákon existuje

Tvrdím, že mravní zákon existuje

LIDOVÉ NOVINY

RADKA KVAČKOVÁ, 16.02.2010

OSOBNOST "Nebude to teologické, ale humanitní studium," říká o nově otvírané aplikované etice Jaroslav Lorman V příštím akademickém roce se na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy po úspěšné akreditaci otvírá nový obor - aplikovaná etika. Jeho rozběh dostal na starost Jaroslav Lorman, a jak říká, jde o první takto zaměřené magisterské studium v České republice, jež se zabývá eticky relevantními otázkami v oborech, jako je právo, lékařství, ekologie, hospodářství, politika.

* LN Čeští politici, ale nejen oni, hojně používají obrat "z hlediska morálky a etiky". Není morálka a etika de facto totéž? O morálce se většinou mluví ve smyslu hodnocení konkrétního jednání: říkáme, že něco je morální a něco jiného nemorální. Etika je však v první řadě filozofická disciplína, která předpokládá v otázkách dobra a zla určitou reflexi, argumentaci a ucelenost. Průniky bychom ovšem našli. Já například učím předmět, který se jmenuje "fundamentální morálka", což je svým způsobem taky disciplína, a přesto je označena slovem "morálka". Možná by se ale dalo říct, že o morálce je možné mluvit eticky.

* LN Existuje nějaká univerzální představa, co je dobré a zlé?

Spíš představa, že je něco dobré a něco zlé. Ta souvisí s respektem k životu, s vírou, že jsou schopnosti, které stojí za rozvíjení. Jako teolog tvrdím, že mravní zákon existuje.

* LN Ten křesťanský?

Říkám všeobecný, tedy nejen náboženský. Jen je těžké takový zákon vystihnout, protože každé slovo znamená jisté omezení. Církev vstupuje do diskuse jako kdokoliv jiný. Jen si možná všimá trochu jiných věcí než ostatní, snad i jinak klade otázky a má i jinou kompetenci.

* LN I terorismus má ale základ v jakési morálce. Nebo ne?

Není to jen terorismus, co má základ v určité morálce. I nejrůznější ideologie mají různá východiska a cíle. Za všechny připomeňme třeba komunismus, který má velmi silný morální apel. To jen potvrzuje důležitost dialogu o otázkách etiky.

* LN Jste jediná fakulta, kde lze v Česku studovat aplikovanou etiku?

Na Fakultě humanitních studií UK existuje doktorský program aplikované etiky. V magisterském programu budeme jedini.

* LN Ve světě, například v Německu nebo v USA, se tento obor učí už od sedmdesátých let...

Tedy od doby, kdy začal prudce růst počet vysokoškoláků. Možná bylo prostě nutné vymyslet pro ně i nové obory... Začalo přibývat nejen vysokoškoláků, ale i problémů plynoucích z rozvoje společnosti, vědy a techniky. Začalo být aktuální zabývat se věcmi, jako je bioetika, postavení žen, sexuální etika.

* LN Obor aplikovaná etika se chce zabývat mimo jiné etikou práva. Má vůbec morálka v právu místo? Vždyť kdyby platil zákon morálky, nebylo by třeba zákonů. A právníci by se neživilí hledáním mezer v zákoně.

Mluvíte o pozitivistickém přístupu k právu, které má, žel, v českém právním prostředí mnoho stoupců.

* LN Tak jinak: Může podle vás právo rozhodnout morálně, kdyby to bylo v rozporu se zákonem?

No jistě, právo se přece nemusí kryt s morálkou. Dokonce bych řekl, že se často nekryje. Známy příkladem jsou procesy s válečnými zločinci. Ti lidé jsou souzeni a odsouzeni ve jménu lidskosti, tedy morálky, přestože jednali v souladu s tehdy platnými zákony své nesvobodné země. Otázka by spíš mohla znít, zda právo může rozhodnout proti zákonu.

* LN Může?

Podle mě může, jak to dělá například Ústavní soud, který prověřuje oprávněnost některých zákonných nároků. A Ústavní soud je přece právní instrument.

* LN Vraťme se ale k nově koncipovanému oboru. Bude se učit na Katolické teologické fakultě. Znamená to, že se bude učit katolická etika?

Obor není akreditovaný jako teologické studium, ale jako humanitní studia. Bude se vyučovat etika médií, etika hospodářství, politická etika, environmentální etika, etika práva, zařazeny jsou i předměty týkající se sociologie. Přednášet budou jak domácí učitelé, tak specialisté na danou problematiku z jiných fakult. V rámci studia je však zařazeno i několik teologických či teologií inspirovaných oborů. Vedle teologické etiky také křesťanská antropologie, křesťanská sociální etika. Doufáme, že se Katolická teologická fakulta stane v tomto kontextu platformou i pro diskusi náboženské dimenze člověka.

* LN Kdo obor garantuje?

Autorem myšlenky je profesor Albert-Peter Rethmann, který působí na Katolické teologické fakultě UK už řadu let. Mimochodem, naučil se skvěle česky. Připravila jej ale celá řada kolegů, mezi nimi například dr. Petr Křížek nebo dr. Libor Ovečka. Já teď pracuji trochu jako prodloužená ruka profesora Rethmanna, který také vede Misiologický institut ve Frankfurtu.

* LN Kdo si myslíte, že se bude na nový obor hlásit?

Máme akreditaci jako denní studium, ale chtěli bychom umožnit studium i lidem z praxe. Etické otázky si totiž lidé začnou naléhavě klást hlavně v praxi. Nabízíme také systém modulů, takže bude možné vybrat si třeba jen tři předměty. Na závěr dostane takový student certifikát.

* LN Jak budou vypadat přijímací zkoušky?

Zkoušky jsou ústní. Uchazeč si vybere předem titul, o němž bude se členem nebo členy komise hovořit. Dále si vybere cizí jazyk a dostane v něm úryvek textu. I ten se bude rozebírat. Česky. Každý uchazeč musí také odevzdat motivační dopis.

* LN Budete dávat přednost praktikujícím křesťanům?

Nikoliv. Rozhodovat o přijetí bude čistě přijímací pohovor. Obor rozhodně není uzavřen nikomu. Jak už jsem řekl, chceme mimo jiné vytvořit platformu diskuse.

* LN Na Katolické teologické fakultě se už učí obor teologie pro bohoslovce i pro laiky, dále dějiny evropské kultury, v kombinovaném (dříve dálkovém) studiu teologické nauky. Máte povědomí o tom, jak se absolventi uplatňují v praxi? Statistiku nemáme. Pokud ale vím, uplatňují se v nejrůznějších oborech, kde je třeba vysokoškolské vzdělání.

***

Profil Jaroslav Lorman (37) Vystudoval latinu a němčinu na Filozofické fakultě UK a katolickou teologii na Katolické teologické fakultě UK, kde nyní působí jako odborný asistent na katedře teologické etiky a spirituální teologie.